

РЕЦЕНЗІЯ

доктора наук з державного управління, професора
Карковської Вероніки Ярославівни
на дисертацію

ТУРЧИН КАТЕРИНИ ЮРІЇВНИ

«Модернізація публічного управління у сфері надання медичних послуг в
контексті реформування системи охорони здоров'я України»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування»
за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

Ступінь актуальності обраної теми дослідження.

Сучасний етап розвитку українського суспільства характеризується глибокими трансформаційними процесами, що охоплюють усі сфери життєдіяльності, зокрема й охорону здоров'я. В умовах воєнного стану, економічної нестабільності та глобальних викликів, таких як пандемія COVID-19, питання ефективного функціонування системи охорони здоров'я набуває особливої актуальності. Реформа цієї сфери є не лише вимогою часу, а й необхідною умовою забезпечення конституційного права громадян на якісну та доступну медичну допомогу.

Актуальність теми дослідження зумовлена також потребою у вдосконаленні механізмів публічного управління в галузі охорони здоров'я, зокрема на регіональному рівні. Важливим є впровадження нових підходів до фінансування медичних послуг, цифровізації процесів, розвитку державно-приватного партнерства та підвищення прозорості управлінських рішень. У цьому контексті особливої ваги набуває досвід європейських країн, адаптація якого до українських реалій дозволяє сформулювати ефективну модель управління охороною здоров'я.

Таким чином, обрана тема дослідження є надзвичайно актуальною, оскільки відповідає сучасним викликам, має стратегічне значення для розвитку держави та сприяє підвищенню ефективності публічного управління у сфері охорони здоров'я.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Дисертаційна робота характеризується структурованістю, логічністю викладу та аналізу теми дослідження, формулювання висновків і рекомендацій. Отримані результати свідчать, що мета дисертаційного дослідження досягнута.

Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані у дисертації, мають високий ступінь обґрунтованості, що забезпечується комплексним підходом до дослідження проблематики публічного управління у сфері охорони здоров'я. В основі дослідження лежить систематизація сучасних наукових підходів, аналіз міжнародного досвіду, а також глибоке вивчення нормативно-правової бази та практики функціонування медичних установ в Україні. Теоретико-методична база дослідження охоплює праці провідних українських і зарубіжних науковців, що дозволило автору сформулювати нові наукові

положення щодо модернізації публічного управління в умовах трансформації системи охорони здоров'я.

Обґрунтованість висновків підтверджується логічною послідовністю викладення матеріалу, чітким визначенням понять, структурованим аналізом функцій, принципів та інституцій публічного управління. У роботі доведено, що ефективне управління у сфері охорони здоров'я є ключовим чинником забезпечення конституційних прав громадян на медичну допомогу. Автором запропоновано низку стратегічних напрямів реформування, зокрема розвиток державно-приватного партнерства, удосконалення нормативно-правового забезпечення, впровадження цифрових технологій та механізмів моніторингу якості медичних послуг.

Таким чином, наукові положення, висновки та рекомендації, викладені у дисертації, є науково обґрунтованими, логічно послідовними та практично значущими, що забезпечує їхню цінність для подальшого розвитку системи публічного управління у сфері охорони здоров'я України.

Структура і зміст основних положень дисертації.

Структура дисертаційної роботи зумовлена метою, завданнями та логікою дослідження і відображає послідовність наукового аналізу проблеми модернізації публічного управління у сфері надання медичних послуг в умовах трансформації системи охорони здоров'я України. Дисертація складається з переліку умовних скорочень, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 220 сторінок, із них 168 сторінок складає основний текст. Робота містить 15 таблиць, 16 рисунків, 5 додатків, а список використаних джерел налічує 208 позицій.

У вступі обґрунтовано актуальність теми, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження, наукову новизну, теоретичне та практичне значення роботи.

Перший розділ присвячено теоретико-правовим основам публічного управління у сфері надання медичних послуг. У ньому розкрито сутність публічного управління в медичній сфері, охарактеризовано його принципи, функції, інституційне та нормативно-правове забезпечення. Особливу увагу приділено ролі Міністерства охорони здоров'я України, органів місцевого самоврядування та інших суб'єктів управління.

Другий розділ містить аналіз сучасного стану реалізації публічної політики у сфері охорони здоров'я, зокрема в контексті реформування галузі. Досліджено міжнародний досвід управління медичними послугами, проаналізовано механізми стратегічних закупівель, взаємодію між медичними закладами та Національною службою здоров'я України, а також оцінено ефективність функціонування системи охорони здоров'я на національному та регіональному рівнях.

У третьому розділі обґрунтовано напрями модернізації публічного управління у сфері надання медичних послуг. Запропоновано концептуальну модель удосконалення управління, що включає розвиток державно-приватного партнерства, цифровізацію медичних послуг, впровадження телемедицини, створення електронних кабінетів пацієнта, забезпечення кібербезпеки та

розвиток інфраструктури ЕСОЗ. Особливу увагу приділено інформатизації як ключовому чиннику підвищення ефективності управління.

У висновках узагальнено результати дослідження, сформульовано наукові положення, висновки та практичні рекомендації щодо вдосконалення публічного управління у сфері охорони здоров'я в Україні.

Додатки містять допоміжні матеріали, які не були включені до основного тексту дисертації, але є важливими для розуміння та підтвердження отриманих результатів. Таким чином, структура дисертації забезпечує логічну послідовність викладення матеріалу та дозволяє глибоко та всебічно дослідити обрану тему.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів.

Достовірність одержаних у дисертації результатів забезпечується використанням сучасної методологічної бази, системним аналізом нормативно-правових актів, статистичних даних, практичних кейсів та результатів впровадження реформ у сфері охорони здоров'я. Автором застосовано комплекс наукових методів, зокрема порівняльно-правовий, системно-структурний, функціональний, інституційний аналіз, що дозволило досягти високого рівня обґрунтованості наукових положень. Достовірність підтверджується також практичним застосуванням результатів дослідження в діяльності органів публічного управління, зокрема Львівської обласної військової адміністрації, комунальних медичних установ та освітніх закладів.

Наукова новизна дисертаційної роботи полягає у комплексній систематизації наукових підходів до модернізації публічного управління у сфері надання медичних послуг в умовах трансформації системи охорони здоров'я України. Уперше обґрунтовано стратегічні напрями реформування управлінських процесів у медичній сфері з урахуванням сучасних викликів, таких як війна, цифровізація, потреба в прозорості та ефективності використання ресурсів. Запропоновано концептуальну модель удосконалення управління, що включає розвиток державно-приватного партнерства, впровадження цифрових сервісів, створення електронних кабінетів пацієнтів, аналітичних дашбордів для управлінських рішень, а також механізмів моніторингу якості медичних послуг.

Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих наукових працях.

Основні положення, висновки та результати дисертаційного дослідження знайшли повне відображення в опублікованих наукових працях автора. Загалом за темою дисертації опубліковано 9 наукових праць, з яких 4 – у фахових виданнях, включених до Переліку наукових фахових видань України за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» (категорія Б), а також 5 – у матеріалах всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференцій.

У наукових статтях висвітлено ключові теоретичні та прикладні аспекти дослідження, зокрема: нормативно-правове забезпечення надання медичних послуг в Україні; міжнародний досвід публічного управління у сфері охорони здоров'я; особливості реалізації публічної політики у сфері медичних послуг; стратегічні напрями модернізації управлінських механізмів у медичній сфері.

Матеріали конференцій містять апробацію результатів дослідження, що дозволило автору отримати фахову оцінку наукової спільноти, уточнити окремі положення та підтвердити їхню практичну значущість. Зокрема, результати дисертації були представлені на таких наукових заходах: конференція «Перспективи регіонального та місцевого розвитку» (2023); V Міжнародна конференція «Сучасна парадигма публічного управління» (2023); конференція «Розвиток управлінських систем у контексті вступу України до ЄС» (2024); конференція «Європейська інтеграція та трансформація публічного врядування в Україні» (2024).

Таким чином, основні положення дисертації були всебічно висвітлені в опублікованих працях, що свідчить про повноту їх викладу, відповідність тематиці дослідження та наукову цінність отриманих результатів.

Кількість, обсяг і зміст друкованих праць відповідають вимогам п.11 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019р. № 167.

Практичне значення роботи і впровадження одержаних результатів дисертаційного дослідження.

Практичне значення дисертаційного дослідження полягає у можливості використання його результатів для вдосконалення механізмів публічного управління у сфері надання медичних послуг в Україні. Основні положення, висновки та наукові рекомендації, сформульовані в роботі, можуть бути використані при розробці інноваційних управлінських рішень, спрямованих на модернізацію системи охорони здоров'я, зокрема в умовах трансформаційних змін, спричинених війною, економічною нестабільністю та глобальними викликами.

Результати дослідження дозволяють поглибити розуміння процесів управління у сфері медичних послуг, досягти балансу інтересів між суб'єктами публічно-управлінських відносин, а також сприяти формуванню ефективної державної політики у цій галузі. Вони можуть бути використані при підготовці законопроектів, створенні загальнодержавних і регіональних програм, розробці навчальних курсів із публічного управління, а також у практичній діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства.

Окремі положення дисертації впроваджено в діяльність таких установ, як Львівська обласна військова адміністрація, Комунальне підприємство «Володимирське територіальне медичне об'єднання», а також низка комунальних некомерційних підприємств. Це свідчить про прикладну цінність дослідження та його здатність впливати на реальні управлінські процеси.

Запропонована автором концепція модернізації публічного управління передбачає впровадження цифрових технологій, розвиток державно-приватного партнерства, створення ефективної системи стратегічного планування, управління ризиками та підвищення прозорості фінансових потоків. Очікуваними результатами є зменшення адміністративного навантаження, покращення якості медичних послуг, підвищення ефективності використання ресурсів, а також зміцнення довіри громадян до системи охорони здоров'я.

Практична значущість результатів дослідження підтверджується їх використанням у розробці законопроектів, державних і регіональних програм, навчальних курсів з публічного управління та адміністрування. Окремі положення дисертації вже впроваджено в діяльність медичних установ, що свідчить про їхню прикладну цінність та здатність впливати на реальні управлінські процеси.

Таким чином, практичне значення дисертаційної роботи полягає у її здатності забезпечити реальні зміни в управлінні медичною сферою, сприяти підвищенню якості життя населення та адаптації української системи охорони здоров'я до сучасних викликів.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження тісно пов'язане з науковими програмами, планами та темами, що реалізуються в межах діяльності Національного університету «Львівська політехніка». Зокрема, робота виконана в межах науково-дослідної теми кафедри регіонального та місцевого розвитку за темою: «Наукові засади забезпечення сталого розвитку територіальних громад і територій в умовах національних викликів та повоєнного відновлення України» (номер державної реєстрації № 0124U000016).

У межах цієї теми автором розроблено Концепцію модернізації публічного управління у сфері надання медичних послуг, яка враховує сучасні виклики, пов'язані з реформуванням системи охорони здоров'я, війною, цифровізацією та потребою у прозорості управлінських процесів. Наукова новизна цієї концепції полягає у створенні сучасної, прозорої, підзвітної та орієнтованої на потреби пацієнтів адміністративно-управлінської системи, що відповідає європейським стандартам та забезпечує сталість медичної реформи в умовах багатofакторних викликів.

Таким чином, дисертаційна робота є складовою частиною комплексного наукового дослідження, спрямованого на підтримку сталого розвитку територій, підвищення ефективності публічного управління та адаптацію системи охорони здоров'я до сучасних умов, що підтверджує її актуальність, наукову цінність і практичну значущість.

Зауваження та дискусійні положення щодо змісту дисертації.

Попри високий рівень наукової обґрунтованості та практичної значущості дисертаційного дослідження, окремі положення роботи мають дискусійний характер і можуть стати предметом подальших наукових обговорень.

1. У дисертації згадується про необхідність удосконалення фінансування медичних послуг (с. 51, с.63), однак не подано детального аналізу ефективності існуючих моделей (наприклад, DRG-системи, капітаційного фінансування) та їхнього впливу на якість послуг.

2. У дисертаційній роботі запропоновано модель удосконалення публічного управління у сфері охорони здоров'я на регіональному рівні шляхом впровадження цільових комплексних програм (розділ 3.3). Незважаючи на її теоретичну та практичну перспективність, ефективність реалізації цієї моделі значною мірою обумовлюється наявністю політичної волі, достатніх фінансових ресурсів, а також рівнем децентралізації в державі. Це зумовлює необхідність

подальших емпіричних досліджень для оцінки її дієвості в конкретних управлінських контекстах.

3. Автор обґрунтовано акцентує увагу на перевагах використання цифрових інструментів у сфері охорони здоров'я (с. 158). Водночас у роботі недостатньо висвітлено важливі аспекти, пов'язані з кібербезпекою, захистом персональних даних пацієнтів, а також проблемою цифрової нерівності. Зазначені питання потребують глибшого аналізу, оскільки вони безпосередньо впливають на ефективність та безпечність цифрової трансформації у сфері охорони здоров'я.

4. У дисертації доволі широко розкрито питання кадрового забезпечення системи охорони здоров'я (с. 91, с.125, с.135, с. 209) , однак доцільним видається більш детальніше опрацювання окремих його аспектів, зокрема проблем підготовки управлінців , нового покоління, формування ефективних механізмів мотивації медичного персоналу та запобігання відтоку кваліфікованих кадрів.

5. У розділі 3.1 (с. 102-132) дисертаційного дослідження авторка ґрунтовно окреслює стратегічні напрями розвитку медичних послуг у системі охорони здоров'я України, водночас, для підвищення наукової обґрунтованості та практичної цінності запропонованих управлінських моделей доцільним є доповнення дослідження кількісними індикаторами, які б дозволили оцінити вплив запропонованих заходів на доступність, якість та ефективність медичних послуг, визначити ключові показники ефективності (KPI) для моніторингу реалізації стратегії, забезпечити порівняльний аналіз до та після впровадження управлінських рішень, а також підвищити об'єктивність висновків і рекомендацій.

6. У таблиці 3.1 (с. 103) подано стратегічні цілі удосконалення медичних послуг за напрямками забезпечення їх доступності, що є важливим елементом загальної стратегії розвитку системи охорони здоров'я в умовах воєнного стану. Проте, у таблиці відсутній аналіз реалізованості зазначених цілей в умовах обмежених ресурсів, що є важливим для практичного впровадження запропонованих заходів. Зокрема, не враховано потенційні ризики (наприклад, дефіцит фінансування, кадрові обмеження, логістичні труднощі в регіонах бойових дій) та не подано індикаторів досягнення цілей, які дозволили б здійснювати моніторинг ефективності реалізації заходів.

Ці зауваження не знижують наукової цінності роботи, а навпаки – відкривають перспективи для подальших досліджень у сфері публічного управління охороною здоров'я.

Загальний висновок про відповідність роботи встановленим вимогам.

З огляду на актуальність і новизну одержаних результатів, їх обґрунтованість і достовірність, а також практичну цінність сформульованих положень і висновків, можна зробити висновок, що дисертаційна робота Турчин Катерини Юріївни «Модернізація публічного управління у сфері надання медичних послуг в контексті реформування системи охорони здоров'я України» є самостійною завершеною працею, яка містить нові для теорії і практики наукові здобутки.

Дисертаційна робота є актуальною та має значну наукову і практичну цінність. Вона сприяє поглибленню розуміння модернізації публічного

управління у сфері надання медичних послуг в контексті реформування системи охорони здоров'я України. Робота демонструє високий рівень досліджень та наукової новизни, що підтверджується розробкою нових теоретичних положень та методико-прикладних рекомендацій.

Обсяг та оформлення дисертаційної роботи відповідає встановленим вимогам, а результати дослідження, які містяться в роботі, раніше не були захищені в інших наукових працях. Це підтверджує самостійність та оригінальність проведеного дослідження, а також його відповідність вимогам до дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

На підставі викладеного можна зробити висновок, що дисертація на тему: «Модернізація публічного управління у сфері надання медичних послуг в контексті реформування системи охорони здоров'я України» відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а її автор – Турчин Катерина Юріївна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Рецензент,
професор кафедри адміністративного
та фінансового менеджменту
НН ІАДУ
НУ «Львівська політехніка»,
д. держ. упр., проф.

Вероніка КАРКОВСЬКА

Підпис доктора наук з державного управління Карковської В.Я. засвідчую

Вчений секретар
Національного університету
«Львівська політехніка»
к.т.н., доцент

Роман БРИЛИНСЬКИЙ